



ROČNÍK II.

# SPOLKOVÝ HLÁSNIK

č.5 (242)

Pripravil: DRAHOMÍR VELIČKA

**Pred 70 rokmi pribudli k už i tak ľudnatej a rozsiahlej Turzovke ďalšie tri väčšie osady: Turkov, Dlhá a Kýčera. O päť rokov neskôr sa najväčšia obec vo vtedajšom Česko-Slovensku musela rozdeliť kvôli lepšej a efektívnejšej administrácii vzdialených a roztratených osád. Tieto významné míľniky turzovskej histórie si pripomíname stručným článkom:**

## NAJSKÔR ZVÄZOK, POTOM „ROZVOD“

Na osvetlenie súvislosti musíme načrtnúť trochu hlbšie do histórie. Je známe, že Turzovka vznikla z chotára Dlhého Poľa, pôvodný chotár Diviny zase siahal až po sliezsku hranicu a zaberал územie časti dnešnej Turzovky i Olešnej. Nesluša mala zase svoje územie na severe až na území neskôr vzniknutého Zákopčie. Riečka Predmieranka tvorila istý čas hranicu medzi Dlhým Poľom a Divinou, resp. medzi Bytčianskym a Budatínskym panstvom. Keď v priebehu 17. storočia vznikli na horných Kysuciach nové obce, upravili sa aj hranice medzi ich materskými obcami a začlenené boli nielen v rámci verejnej správy štátu, ale aj cirkevne. Viaceré okrajové osady materských obcí boli však oveľa bližšie centru novej obce, čo neraz využívali najmä pri cirkevných úkonoch (krsť, sobáše a pod.). Z toho dôvodu boli obyvatelia neslušských, dlhopoľských a divinských vrchov v roku 1798 pričlenení do farnosti Turzovka, hoci z hľadiska politickej verejnej správy patrili k materským obciam. V prípade Nesluše išlo o obyvateľov Kýčery, v prípade Diviny o Dlhú a v prípade Dlhého Poľa o Turkov. V diecéznych schématickoch bývali tieto filiálky nazývané aj Divinská Dlhá (Dlha-Divinensi), Neslušská Dlhá (Dlha-Neszlussensi) a Dlhopoľská Dlhá (Dlha-Dlhopolensi). Týmto spôsobom do turzovskej farnosti pribudlo viac ako 1200 obyvateľov z javornických vrchov. A tu, na samom konci 18. storočia treba hľadať prvotnú príčinu neskoršieho zlúčenia aj politickej obce so spomenutými osadami. Tie boli s materskými obcami spojené cez ťažký terén len horskými chodníkmi a poľnými cestičkami. Iniciatíva na pripojenie k Turzovke sa potom prerokovávala viackrát. Napr. v roku 1933 bol tento krok dokonca odsúhlasený aj v turzovskom obecnom zastupiteľstve, ktoré ale žiadalo, aby si osady dali do poriadku svoj kataster na vlastné náklady. K tomu sa zrejme nemali materské obce. Čas plynul a až v priebehu roka 1948 sa konečne podarilo dlhoročné snahy vyriešiť k spokojnosti obyvateľov.

Dňa 5. septembra 1948 sa konala schôdza zástupcov jednotlivých osád a predstaviteľov Turzovky, ktorú zastupovali dekan Karol Točík, predseda Miestnej správnej komisie (MSK) František Chudej, podpredseda MSK Jozef Michalisko, predseda Akčného výboru Štefan Dorociak a ďalší traja zástupcovia. Po prejavoch a diskusií bolo odsúhlasené uznesenie v tomto znení: „My, občania a zástupci uvedených osád s radosťou berieme na vedomie referáty a zprávu o konečnom a prajnom likvidovaní dávnych našich žiadostí o pripojenie našich osád k obci Turzovke, lebo z hľadiska verejného záujmu a nášho života, ako i života našich budúcich pokolení, pokladáme si toto želanie vyjadriť a ho uskutočniť.“ Bol prijatý návrh, aby sa vytvoril užší prípravný výbor, koordinujúci potrebné práce a prípravu na pripojenie, ktoré sa malo niesť v slávnostnom duchu. Za predsedu výboru bol zvolený člen MSK v Dlhom Poli Šimon Janešík. Na oslavy mali byť pozvaní zástupcovia zainteresovaných povereníctiev, úradov, spolkov, obcí, okresov a KSS. Zaujímavé je, že hoci už bolo po „víťaznom februári“ pri starej škole v Dlhej sa mala slúžiť sv. omša a na jej začiatku sa mal posvätiť kríž s pamätnou tabuľou a nápisom: „Na pamiatku slúčenia osád Dlhé Pole-Dlhá-Turkov, divina-Dlhá a Nesluša-Kýčera a pripojenia ich k obci Turzovka 1948.“ Oslavy sa mali oficiálne konať 26. septembra 1948. Mali byť aj riadne propagované plagátmi, rozhlasom, v kostole, a dokonca sa mali nechať vyrobiť aj odznaky s textom „Krivda napravená, dňa 26. 9. 1948. V odznaku mala byť vyznačená kostolná veža a štátny znak v žltej farbe. Ako to už bývalo, oslavy mali vyvrcholiť ľudovou veselnicou. Či sa všetko udialo podľa týchto plánov, sa dnes asi len ťažko dozvieme, v každom prípade je doložené, že v oní septembrovú nedeľu sa plánovaná slávnosť uskutočnila a pri tej príležitosti turzovský kaplán Eduard Vendrinský posvätil pri škole postavený kríž.

Povereníctvo vnútra v Bratislave svojou vyhláškou zo dňa 10. 9. 1948 schválilo uznesenie o zmene katastrálnych hraníc

obcí Divina, Dlhé Pole, Nesluša a Turzovka a s účinnosťou od 1. januára 1949 pripojilo tieto osady k politickej obci Turzovka. Keďže sa zachoval aj veľmi pekný opis hraníc, nezaškodí pre zaujímavosť z neho zacitovať:

„Hranica obce Turzovky po pripojení vyššepomenutých osád začína, keď ideme z Ústredia obce Turzovky asi pol hodiny pešo pri starej hranici obce Turzovky a Diviny, pri samote zvanéj U Bogani, ďalej hranica prebieha po doterajšej hranici medzi obcami Zákopčie a Divina popri samotách U Niníkov a Vircov a stále idúc po hraničnej čiare medzi Zákopčím a Divinou a naväzuje pri samote U Halgašov na hraničnú čiaru obce Nesluša osada Kýčera.“ Opis hraníc končí takto: „Nad Voloňmi, kde sa hranica obráti smerom západným a ide po vrchu Vršťovňa popri križi na tomto vrchu stále na západ po vrchu Poľana až pri severnom okraji hona Zákamenné ... naväzuje na hraničnú čiaru medzi obcami Dlhé Pole a Veľké Rovné. Tu sa hranica obráti smerom severozápadným a ide po starej hranici medzi obcami Dlhé Pole a Veľké Rovné až na vrch zvaný Nad Belejmi a Hornú Jamu, kde hranica končí na starej hranici medzi obcami Veľké Rovné a Turzovka pri lesnom majetku urbárskej obce Turzovka zvanou Semeteš.“

Úsilie a nadšenie vložené za pripojenie však akosi rýchlo vyprchalo a už o päť rokov neskôr došlo v Turzovke k deleniu. Príčinou bola rozsiahlosť a veľké vzdialenosti okrajových častí od centra obce, ktoré boli čoraz viac vnímané aj samotnými obyvateľmi ako značná záťaž. Na zasadnutí Rady Miestneho národného výboru (MNV) v Turzovke 15. januára 1953 uviedol jej predseda Matej Šamaj, že podnety na rozdelenie obce sa objavili u samotných občanov odľahlejších osád. Rada uznesením č. 19/1953 navrhla, aby sa Turzovka rozdelila na 10 menších obcí, pričom najväčšou mala ostať Turzovka s časťami Ústredie, Vyšný Koniec, Predmier, Hlinené a časť Košarisk. Ďalšími obcami mali byť podľa tohto návrhu: Turkov, Dlhá, Korňa I., Korňa II. a III. mali tvoriť jednu obec, ďalej Klokočov, Riečky, Kornica, Vrch Predmier a Hlavice. Menšie obce boli navrhnuté tak, aby sa počet ich obyvateľov pohyboval v rozmedzí od 500 do 1200. Pracovný návrh mal byť ďalej rozdiskutovaný, mali sa uskutočniť pohovory s obyvateľmi a až následne sa mal pripraviť definitívny návrh na schválenie plénu MNV. O týždeň, 22. januára 1953 sa touto otázkou zaoberalo aj plénum MNV, kde sa všetci prítomní vyslovili za návrh, ktorý vzišiel z rokovania Rady. Predsedovi a tajomníkovi bolo uložené, aby návrh prerokovali so zástupcami miestnych organizácií, podnikov, spolkov, škôl, stranických a odborových organizácií a následne celý spis predložili na rokovanie Okresnému národnému výboru (ONV) v Čadci. Návrh rozdelenia na 10 obcí odporučila i Rada ONV, dôvody akceptovala i Krajská plánovacia komisia, tá ale nesúhlasila s vysokým počtom nových dedín, ktoré mali vzniknúť. Jej odporúčanie bolo, aby boli vytvorené len štyri nové obce – Turzovka, Korňa, Klokočov a Dlhá. Turkov mal byť pripojený k Turzovke (v Turkove samotní obyvatelia odmietali pripojenie k Dlhej) a Hrubý Buk sa mal stať súčasťou Olešnej. Ale ani občania tejto osady nesúhlasili s takýmto oddelením a na ich žiadosť bola osada ponechaná v katastri Klokočova. Celú záležitosť uzatvorila vyhláška Povereníctva vnútra č.118/1954 s účinnosťou od 15. mája 1954, keď toto administratívne členenie vstúpilo do platnosti. Napriek odmietavému postoju obyvateľov Turkova, osada vytvorila s Dlhou novú obec Dlhá nad Kysucou. Už začiatkom roka 1955 sa ale objavili snahy na odlúčenie Turkova z Dlhej a pripojenie k Turzovke, čo sa aj od 1. januára 1956 stalo realitou a Turkov s placmi U Valčuhov, Hlobíkov a Vircov sa stal natrvalo súčasťou Turzovky.

Pred 70 rokmi sa tak administratívnym zásahom „stali“ z obyvateľov považských obcí Kysučania, aby o päť rokov neskôr, bola ich emancipácia dovŕšená vznikom novej obce Dlhej nad Kysucou (pred 65 rokmi).



Drevená zvonica U Gajdoši

### VÝROČIA ČLENOV

V tomto mesiaci oslávia jubileá a polookrúhle narodeniny členky nášho Spolku



Ing. Mária  
Jungwirthová,  
Liberec ČR



Ak. mal. Darina  
Kopková, Košice



Anna Belancová,  
Turzovka



Anna Metzkerová,  
Považská Bystrica

Želáme im všetko najlepšie, pevné zdravie a v ďalších rokoch veľa síl, úspechov a rodinnej pohody.

### POZVÁNKY

Rímskokatolícka cirkev, farnosť Turzovka, Spolok priateľov Turzovky, Mesto Turzovka, Kultúrne a spoločenské stredisko v Turzovke vás pozývajú na podujatie **TURZOVSKÁ NOC KOSTOLOV** v piatok 31. 5. 2019

#### Program:

**17.00** V najkrajšej domovine- vernisáž výstavy pri príležitosti 110. výročia narodenia kňaza a básnika Jána Harantu a 100. výročia narodenia exilového prozaika Pavla Hrtúsa Jurinu (výstavná miestnosť Mestského múzea K. Točíka v Turzovke)

**18.00** Slávnostná sv. omša (farský kostol)

**19.00** Koncert miešaného zboru ADOREMUS z Vrabeľ

**20.00** Prednáška *Kysuckí literárni veľikáni Ján Haranta a Pavol Hrtús Jurina v kontexte slovenskej katolíckej moderny.* (PhDr. Ján Gallik, PhD., Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre)

**21.00** Recitál *Kysuckí bardi poézie.* Ukážky z tvorby Jána Harantu a Pavla Hrtúsa Jurinu v podaní slovenských hercov Jozefa Šimonoviča a Zuzany Frenovej-Malotovej so vstupmi Zoskupenia kysuckého komorného orchestra

**22.30** Adorácia s Eucharistickým požehnaním

**23.00** Iluminácie II. (areál farského kostola)

Mestské múzeum Karola Točíka v Turzovke, Kultúrne a spoločenské stredisko v Turzovke vás pozývajú na výstavu **V NAJKRAJŠEJ DOMOVINE.**

**Vernisáž výstavy** pri príležitosti 110. výročia narodenia kňaza a básnika Jána Harantu a 100. výročia narodenia exilového prozaika Pavla Hrtúsa Jurinu sa uskutoční **v piatok 31. 5. 2019 o 17.00** vo výstavných priestoroch mestského múzea. Výstava potrvá do 31. 12. 2019.

Korešpondenciu zasielajte  
na e-mail: [spolok.spt@gmail.com](mailto:spolok.spt@gmail.com)